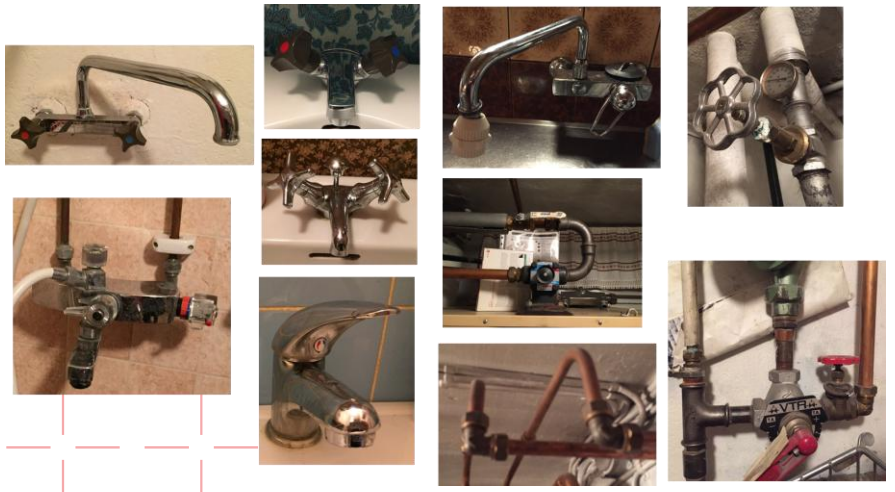

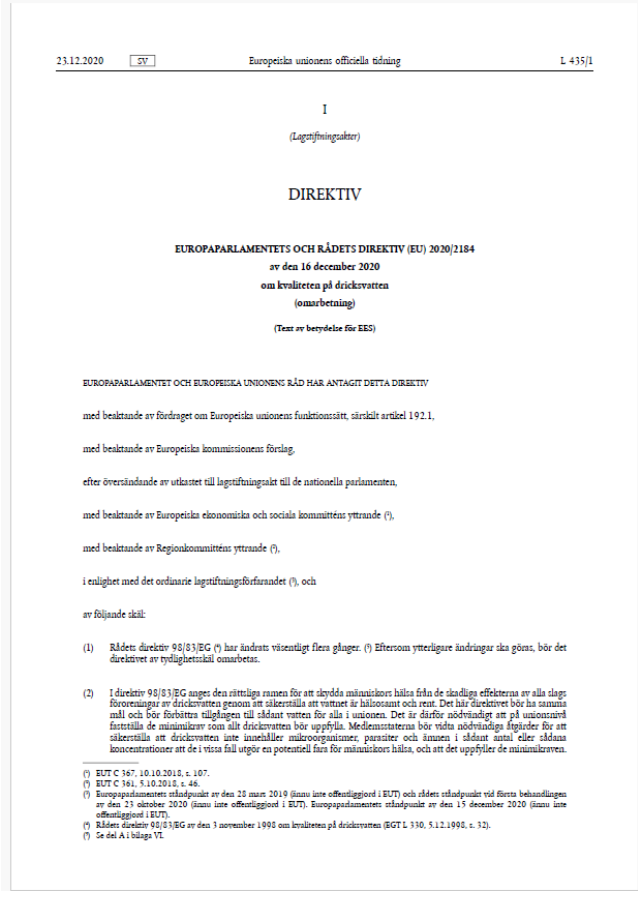
Nya regler om material i kontakt med dricksvatten från årsskiftet

Charlotta Obitz, RISE Research institutes of Sweden

Dricksvattendirektivet

Målen med detta direktiv är att skydda människors hälsa från de skadliga effekterna av alla slags föroreningar av dricksvatten genom att säkerställa att det är hälsosamt och rent samt att förbättra tillgången till dricksvatten.

Artikel 11
Minimikrav för hygien avseende material som kommer i kontakt med dricksvatten

23.12.2020 SV Europeiska unionens officiella tidning L 435/1

I

(Lagstiftningsakter)

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2020/2184
av den 16 december 2020
om kvaliteten på dricksvatten
(omarbetning)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 192.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande (1),

med beaktande av Regionkommitténs yttrande (2),

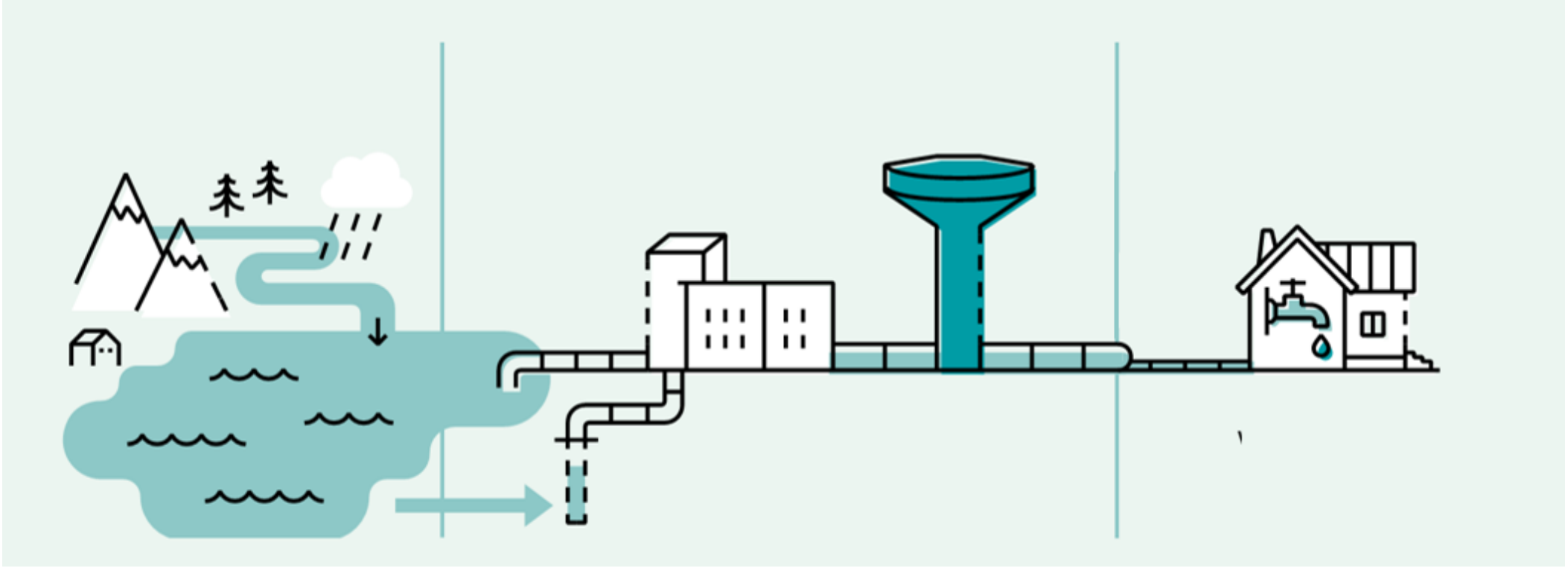
i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet (3), och

av följande skäl:

(1) Rådets direktiv 98/83/EG (4) har ändrats väsentligt flera gånger. (5) Eftersom ytterligare ändringar ska göras, bör det direktivet av tydlighetsskäl omarbetas.

(2) I direktiv 98/83/EG anges den rättsliga ramen för att skydda människors hälsa från de skadliga effekterna av alla slags föroreningar av dricksvattea genom att säkerställa att vattnet är hälsosamt och rent. Det här direktivet bör ha samma mål och bör förbättra tillgången till sådant vatten för alla i unionen. Det är därför nödvändigt att på unionsnivå fastställa de minimikrav som allt dricksvatten bör uppfylla. Medlemsstaterna bör vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att dricksvatten inte innehåller mikroorganismer, parasiter och ämnen i sådant antal eller sådana koncentrationer att de i vissa fall utgör en potentiell fara för människors hälsa, och att det uppfyller de minimikraven.

(1) EUT C 367, 10.10.2018, s. 107.
(2) EUT C 361, 5.10.2018, s. 46.
(3) Europaparlamentets ståndpunkt av den 28 mars 2019 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets ståndpunkt vid första behandlingen av den 23 oktober 2020 (ännu inte offentliggjord i EUT). Europaparlamentets ståndpunkt av den 15 december 2020 (ännu inte offentliggjord i EUT).
(4) Rådets direktiv 98/83/EG av den 3 november 1998 om kvaliteten på dricksvatten (EGT L 330, 5.12.1998, s. 32).
(5) Se del A i bilaga VI.

Allt material från vattentäkt till kran omfattas.

Artikel 11 -Minimikrav för hygien avseende material som kommer i kontakt med dricksvatten

a) direkt eller indirekt äventyrar skyddet av människors hälsa enligt vad som föreskrivs i detta direktiv,

b) har en negativ inverkan på vattnets färg, lukt eller smak,

c) främjar mikrobiell tillväxt,

d) läcker föroreningar till vattnet i högre grad än vad som är nödvändigt för det avsedda syftet med materialet.

Artikel 11 – harmonisering inom EU

- Säkerställa säkert material i samtliga medlemsstater (inkl NO & CH)

Viktiga datum dricksvattendirektivet

Ikraftträdande:
12 Maj 2024

- Postivlistor för de olika materialgrupperna
- Metoder för testing och godkännande av material
- Bedömningssystem för produkter

Tillämpning:
31 dec 2026

- Ansöka om nya ämnen till positivlistor
- Start för bedömning av överensstämmelse
- Obligatorisk för alla nya produkter

Övergångsperiod:
31 dec 2032

- Befintliga produkter med nationellt godkännande
- Från 1 jan 2033 obligatoriskt för alla produkter

RI.SE

Hur omsätts de allmänna kraven till något konkret?

Positivlista

”Den typ av material som kommer i kontakt med dricksvatten kan påverka kvaliteten på sådant vatten genom migration av potentiellt skadliga ämnen genom att främja mikrobiell tillväxt eller genom att påverka dricksvattnets lukt, färg eller smak.” Dricksvattendirektivet (EU) 2020/2184

- Lista för material som är godkända för materialtillvekning för produkter i kontakt med dricksvatten
- Avsedd användning och migrationsvärden
- Baserad på riskbedömning utförd av ECHA (Europeiska kemikaliemyndigheten)
- Totalt 2044 poster på listan

För att godkännas enligt det nya systemet måste produkten vara tillverkad utifrån material som finns på positivlistan.

Positivlistor

- Uppbyggnad av positivlistorna varierar mellan olika typer av material.

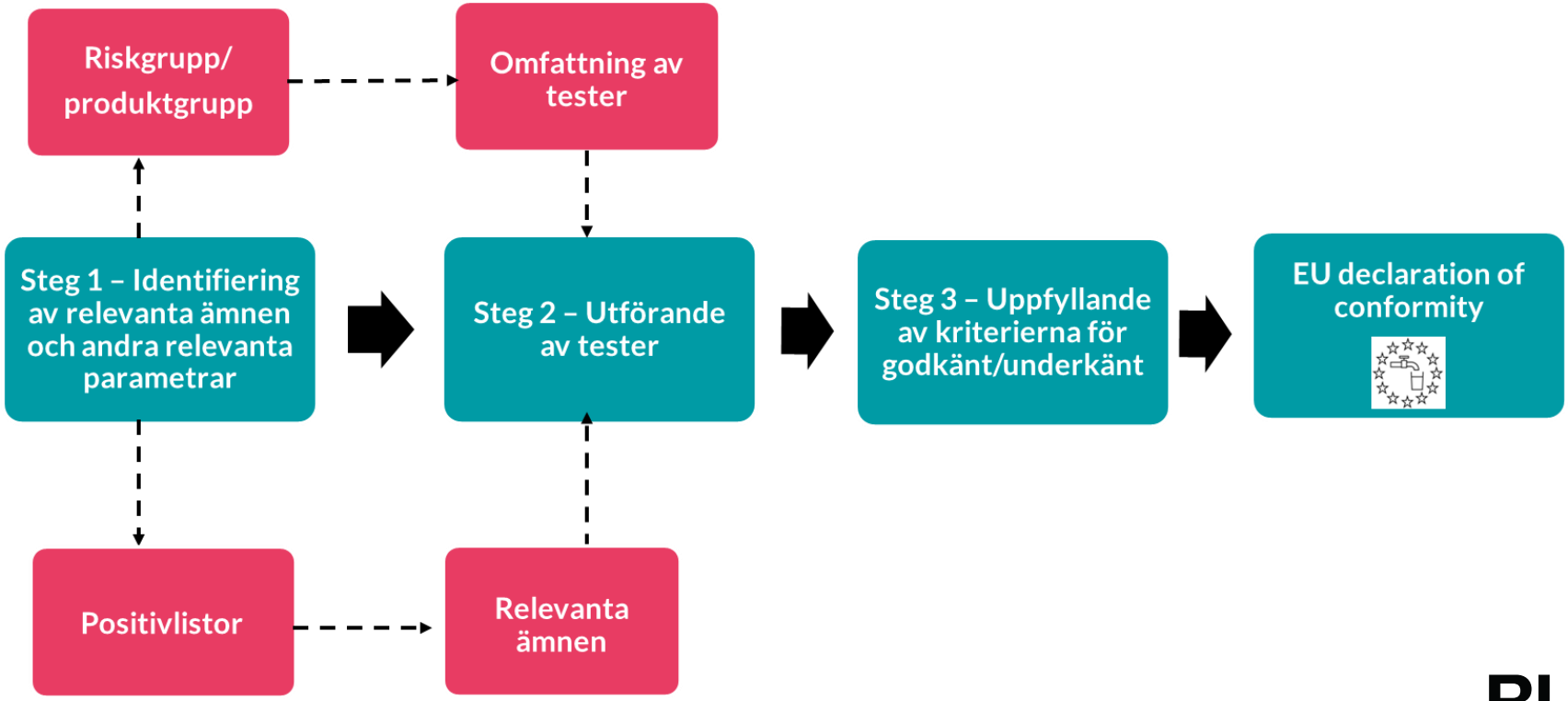
Organiska utgångsämnen	
Teknisk funktion	• Monomer • Reaktanter • Additiv • Polymer production aid • Processing aid
Kontaktmaterial	• Beläggning • Plast • Gummi • Silikon • Smörjmedel

Sammansättning metalliska material	
Kategori	• Grupper med liknande sammansättning
Produktgrupp	• Rör • Kopplingar • Delar/komponenter i stora system • Mindre delar i stora system

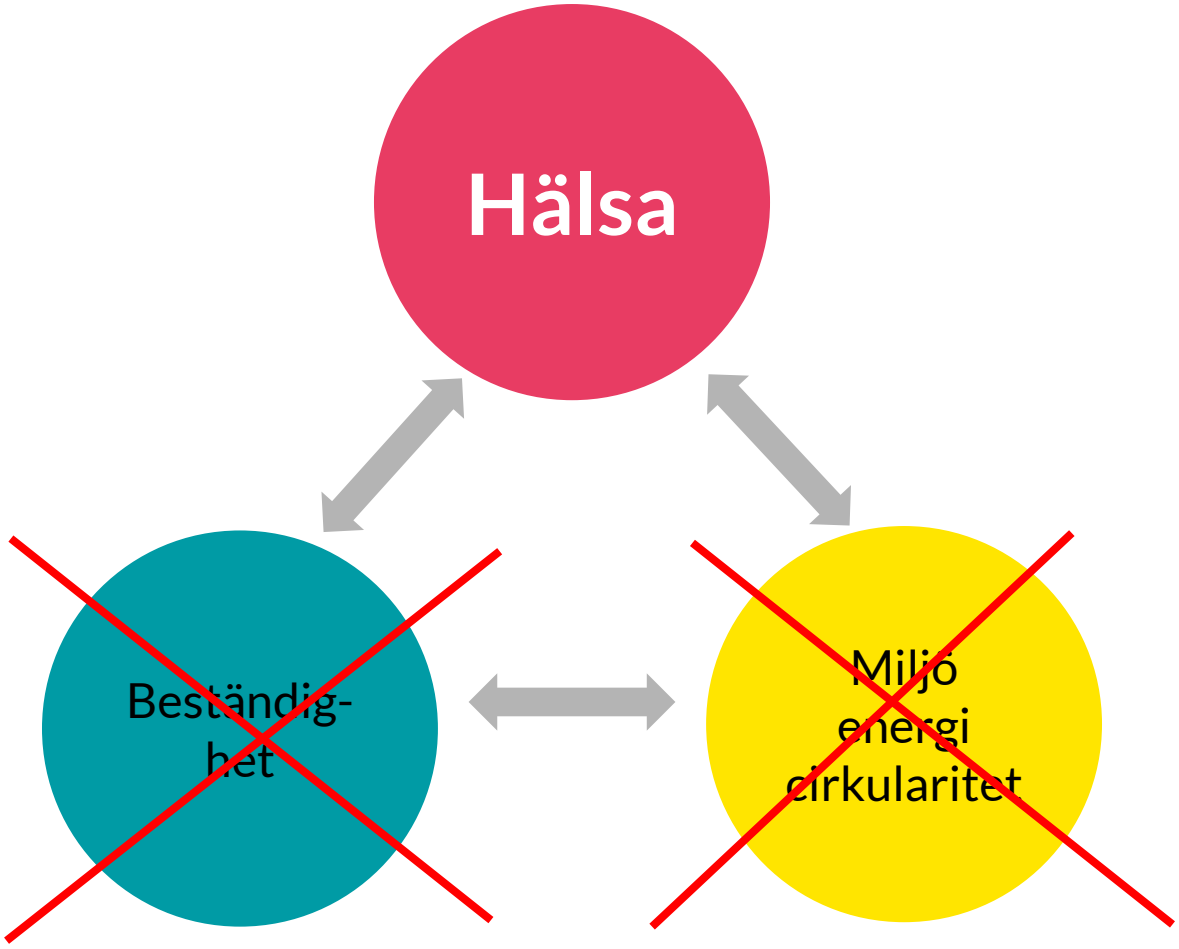
Organiska beståndsdelar i cementbaserade material	
Generisk beståndsdel	• Tillsatsmedel • Formolja • Organiska tillsatser • Härdningskomponenter • Malningshjälpmedel • Fibrer
Teknisk funktion	• Anges ej alltid • Biocid

Sammansättning av emaljer, keramiska, och oorganiska material	
Materialkategori	• Emaljer • Glas • Keramiska
Accepterad sammansättning	• Borsilikatglas • ZrO_2

Process för bedömning

Omfattning?

Hälsa
Beständig-
het
Miljö
energi
cirkularitet

EU hygieniska krav

OK

AI-genererad bild

Nationella krav

EJ OK

Olika krav inom EU.

AI-genererad bild

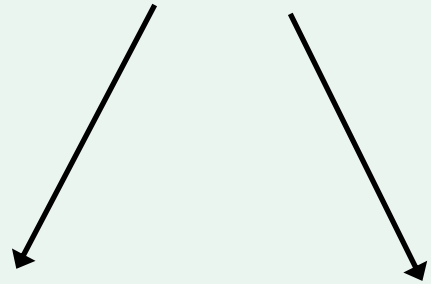
Korrosion – olika aspekter

$Zn \longrightarrow Zn^{2+} + 2e^-$
Läckage
Korrosionsprodukter
Livslängd

Korrosionsprodukter
i vattnet
Pb

Utmaningar

Märkningens omfattning

Brist på material

Märkningens omfattning

Hygeniska krav och beständighet går hand i hand – är en del i att uppfylla krav i bygglagstifningen

- Hygien och beständighet separeras.
- Risk för läckage pga olämpliga material.

- Behov att kommunicera vad märkningen omfattar och inte omfattar för att minimera risken för vattenläckor.

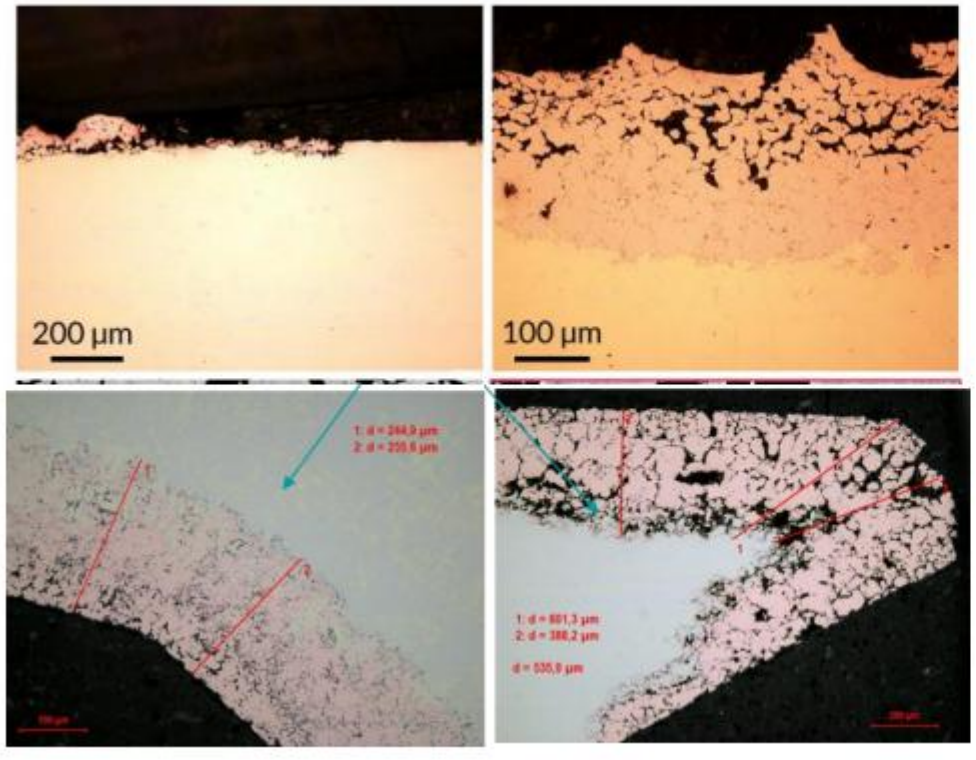

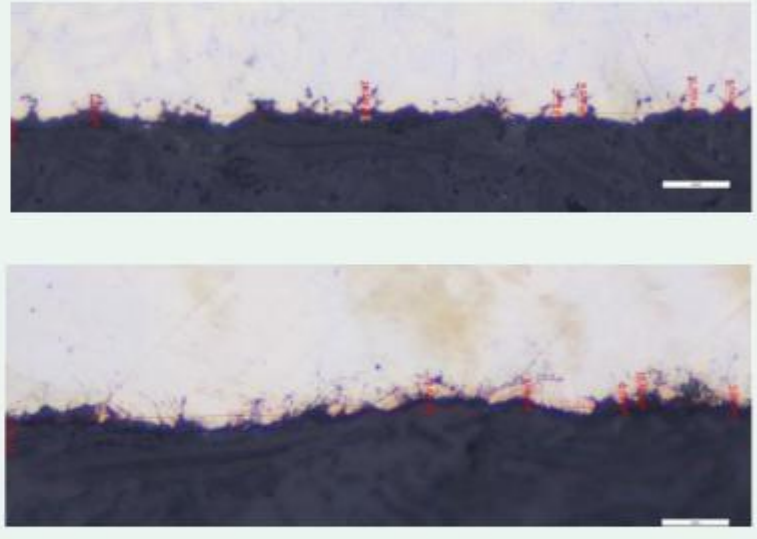
Brist på material

- Få avzinkningshärdiga legeringar på positivlistan
  - Finns flera kandidater
  - Uppdatering av listan tidigast 2027
  - Omställning är dyr och tar tid
- Långtidsegenskaperna på nya material
- Plast och keramiska material – beståndsdelar saknas

Produkt i legering	Befintlig produkt i Sverige	Befintlig produkt i Tyskland	Ny produkt i EU
CW511L (4.3.1 4MS)	OK	Ej OK	Ej OK
CW511L (4.3.2 4MS)	OK	OK	Troligtvis godkänd
CW625N	OK	Ej OK	Ej OK
CW602N	OK	Ej OK	Ej OK
CW724R	OK	OK	OK
CB771S	OK	OK	OK

Verklighet vs test

Medel: < 20 µm
Max: < 20 µm

Forskning och innovation

- Robusta material
- Testmetoder
- Relevanta förhållanden
- Bibehålla cirkulär industri
- Behov av ny råvara

Datainsamling för framtiden

Pågående exponeringsprogram: 1-10 years
6 olika legeringar
2 platser (Kista and Malmö)

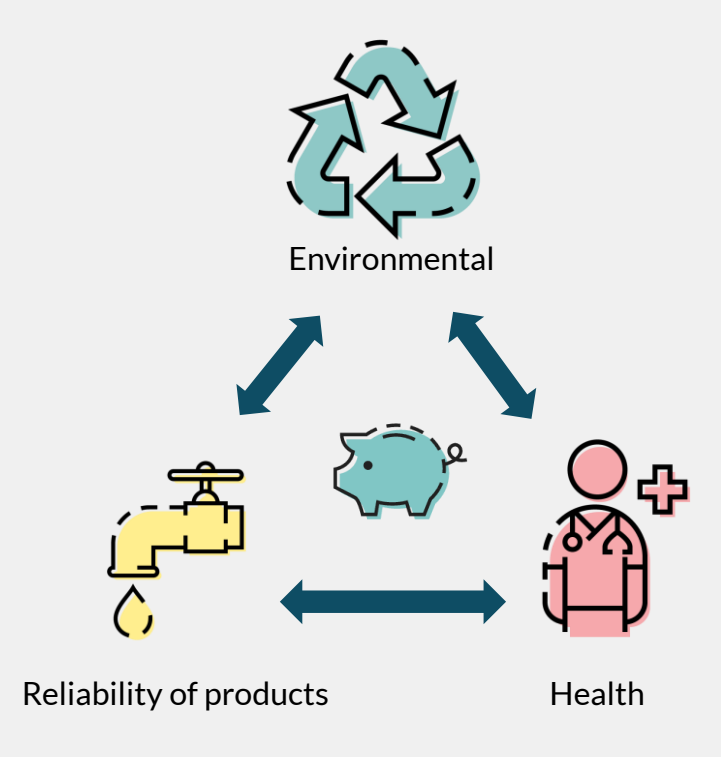
Inspirerat från arbete från 70-talet.

Stång och kopplingar finns kvar och kan användas som referensmaterial vid utveckling av accelererade provningsmetoder.

Avslutningsvis

- Möjligheter och begränsningar
- Är de olika aktörerna redo?
- Samarbete längs värdekedjan

Charlotta Obitz

M. Sc. Marknadschef

Byggsystem och Materialbeständighet

charlotta.obitz@ri.se